

О. Ю. Амосов

д.е.н., професор, Зал. діяч науки і техніки України,

зав. каф. економічної теорії та фінансів,

Харківський регіональний інститут державного управління

Національної академії державного управління

при Президентові України

0502379725,

Н. Л. Гавкалова

д.е.н., професор,

зав. каф. державного управління, публічного адміністрування

та регіональної економіки,

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Зміст комунікативної компетентності державних службовців

Професіоналізація управління сьогодні розглядається як важливий фактор результативного й ефективного функціонування організацій різного рівня – від малого підприємства чи сільської школи до міжнародної корпорації чи міністерства – як у приватному, так і у державному секторах. Не виключенням, а скоріше суттєвим підтвердженням цього факту є й потужна система інституцій Європейського Союзу, що на сьогодні об'єднує понад 10 основних організацій та низку допоміжних агенцій з понад 25 тис. службовців [2, с. 87-92]. Динамічні процеси суспільно-економічного життя в державі виявляють суперечливі тенденції, що з одного боку, необхідно стає більш глибока професіоналізація діяльності спеціалістів будь-якого фаху. З іншого – спостерігається міжгалузева інтеграція знань, підвищується значимість інтегрованих умінь для здійснення професійної діяльності на високому рівні. Вона підкреслює, що об'єктивно управлінська діяльність у сучасному соціумі детермінується декількома умовами. По-перше, управління в конкретній сфері діяльності має відповідати загальній концепції державного управління. По-друге, управлінська діяльність має розглядатися як самостійний професійний вид діяльності. По-третє, управлінська діяльність зумовлює для керівника необхідність врахування логіки, закономірностей діяльності, а також власних індивідуальних можливостей. Публічна управлінська діяльність у різних професійних сферах має багато спільного, хоча об'єкти та суб'єкти її відрізняються.

Професіоналізм публічного управління визначають як глибоке та всебічне знання і володіння практичними навичками у царині комунікацій. Це узагальнююче та інтегруюче поняття, яке актуалізується в науці у зв'язку з демократичними перетвореннями в суспільстві, становленням ринкової економіки, що зумовило підвищення вимог до діяльності менеджерів у різних галузях [4, с. 89-90]. В контексті цієї роботи важливим є поняття «комунікативний професіоналізм керівника», яке визначають як ступінь оволодіння індивідом, який займається переважно управлінською діяльністю, професійними знаннями, вміннями і навичками, відповідними кваліфікаційним вимогам щодо підтримки комунікацій у тій або іншій сфері, а також вимогами до психофізіологічних особливостей особистості. У вітчизняній і зарубіжній теорії і практиці професійне управління базується на розроблених загальних і модифікаційних моделях комунікаційної професійної компетентності керівника.

По-перше, мова йде про «мультипрофесійну» підготовку – підготовку фахівців, здатних ефективно діяти не лише на межі окремих традиційних галузей науки, а й у сфері нових наукових галузей, що виникають упродовж професійної діяльності фахівця як наслідок прискорення темпів науково-технічної еволюції.

По-друге, підготовка фахівця до професійної діяльності в сучасних умовах вимагає не стільки енциклопедичних знань, скільки вміння здійснити необхідну комунікацію та зробити правильні висновки, а з іншого боку – продемонструвати володіння специфічними професійними психомоторними навичками.

По-третє, отримання освіти впродовж усього життя та розвиток нових форм навчання з використанням інформаційних технологій надають можливість більш гнучко реагувати на зміни потреб ринку праці [1, С. 12].

Розглядаючи підготовку фахівців у системі вищої освіти як діяльність, слід стисло висвітлити основні існуючі моделі підготовки: традиційну, культурологічну, особистісно орієнтовану. Розглядаючи застосування компетентнісного підходу з використанням ІКТ, С. Раков підкреслює, що компетентнісний підхід стосовно комунікацій значно ширший, ніж підхід з позицій предметних знань, умінь, навичок, і містить в собі широкі гуманістичні, морально-етичні, культурні, естетичні, мотиваційні та інші компоненти, націлені на творчість, дію, виконання, результат [3, С. 8].

У контексті нашого дослідження слід навести точку зору С. Калашникової, яка пише, що сучасна підготовка управлінських кадрів для державного сектору здійснюється на основі компетентнісно та особистісно орієнтованого підходу, що кардинальним чином змінює методологію побудови і реалізації освітніх програм (надання освітніх послуг) [2, с. 87-92]. Комунікативна компетентність з позиції сучасної науки розглядається як філософсько-світоглядний, психолого-педагогічний і організаційно-технологічний потенціал керівника [4, с.100].

У рамках проекту ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний-рівному» українськими педагогами було визначено такі ключові компетентності:

1. Уміння вчитись.
2. Соціальна компетентність.
3. Загальнокультурна компетентність.
4. Здоров'язберігаюча компетентність.
5. Компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій.
6. Громадянська компетентність.
7. Підприємницька компетентність.

Таким чином, вважаємо, що комунікативна компетентність державних службовців має бути інтегрованою із зазначених вище компетентностей з метою максимально повного розкриття наявного потенціалу особистості в процесі здійснення службових обов'язків.

Список використаних джерел

1. Булах І. Є. Система управління якістю медичної освіти в Україні : монографія / І. Є. Булах, О. П. Волосовець, Ю. В. Вороненко [та ін.]. - Дніпропетр.: АРТ-ПРЕС, 2003. - 212 с.
2. Калашникова С. А. Побудова моделі підготовки управлінських кадрів для інституцій Європейського Союзу: аналіз діяльності Європейської школи управління / С. А. Калашникова // Вища освіта України. - 2008. - № 4 (додаток 1). - С. 87-92.
3. Раков С. А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ: [монографія] / С. А. Раков. - Х.: Факт, 2005.-360с.
4. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності : теорія та практика: [монографія] / Т. М. Сорочан. - Луганськ : Знання, 2005. - 384 с.